

Małgorzata Smolska

Sektor usług w województwie zachodniopomorskim w latach 2003-2008

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 27, 253-260

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAŁGORZATA SMOLSKA

Uniwersytet Szczeciński

SEKTOR USŁUG W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W LATACH 2003–2008

Streszczenie

Rozwój sektora usług w województwie zachodniopomorskim odgrywa niebagatelną rolę w jego gospodarce, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę wytworzoną wartość dodaną brutto oraz zatrudnienie w sektorze. W artykule dokonano próby cząstkowej analizy przestrzennego rozmieszczenia przedsiębiorstw usługowych województwa zachodniopomorskiego.

Wprowadzenie

Rozwój sektora usług ma obecnie decydujący wpływ na rozwój polskiej gospodarki, dlatego konieczne staje się podjęcie analizy problemu terytorialnego zróżnicowania aktywności przedsiębiorstw w poszczególnych rodzajach usług w celu dokładnego zdiagnozowania, które ich rodzaje w znaczący sposób stymulują społeczno-gospodarczy rozwój regionów¹.

1. Województwo zachodniopomorskie na tle pozostałych regionów kraju

Województwo zachodniopomorskie należy do grupy województw wiodących pod względem udziału sektora usług w wartości dodanej brutto (71%). Jednocześnie udział sekcji usługowych w ogólnej liczbie pracujących w tym województwie wynosi 62,5%². Najwięcej osób znajduje zatrudnienie w sek-

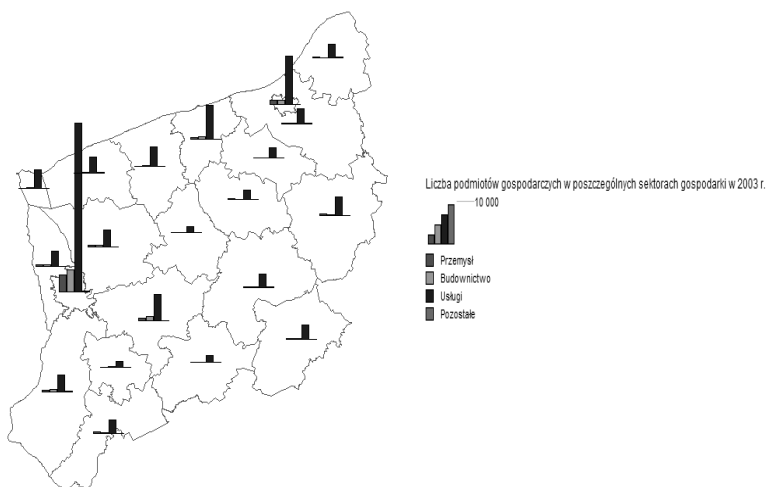
¹ B. Słomińska, *Usługi w Polsce 2006–2008*, IBRKK, Warszawa 2009, s. 30–32.

² Dane za 2007 r.

cyjach: handel i naprawy, edukacja, obsługa nieruchomości i firm. Tendencja ta jest zgodna z występującą w pozostałych województwach i częściowo uzasadniona strukturą podmiotową przedsiębiorstw usługowych. Biorąc pod uwagę wskaźnik udziału pracujących w 2007 roku oraz zmiany tego wskaźnika w stosunku do roku 2006 w każdym z województw w trzech sekcjach uznawanych za szczególnie istotne dla rozwoju gospodarczo-społecznego³, czyli sekcjach usługowych o najwyższym udziale w tworzeniu wartości dodanej brutto, a także najwyższym udziale w przychodach sektora, do grupy województw o najbardziej dynamicznie rozwijającej się gospodarce należy zaliczyć także województwo zachodniopomorskie⁴.

2. Analiza przestrzennego rozmieszczenia usług w województwie zachodniopomorskim

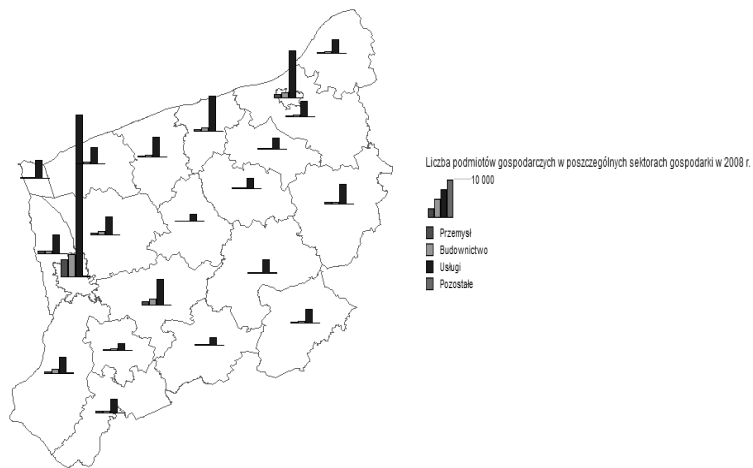
W 2008 roku na terenie województwa zachodniopomorskiego działało ogółem 163,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej klasyfikujących się do sekcji usług (wg PKD 2004), przy czym dynamika wzrostu liczby podmiotów (w latach 2003–2008) w sektorze usług w województwie zachodniopomorskim wyniosła 3,7%⁵.

³ Sekcje: „Handel i naprawy”, „Obsługa nieruchomości i firm” oraz „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”

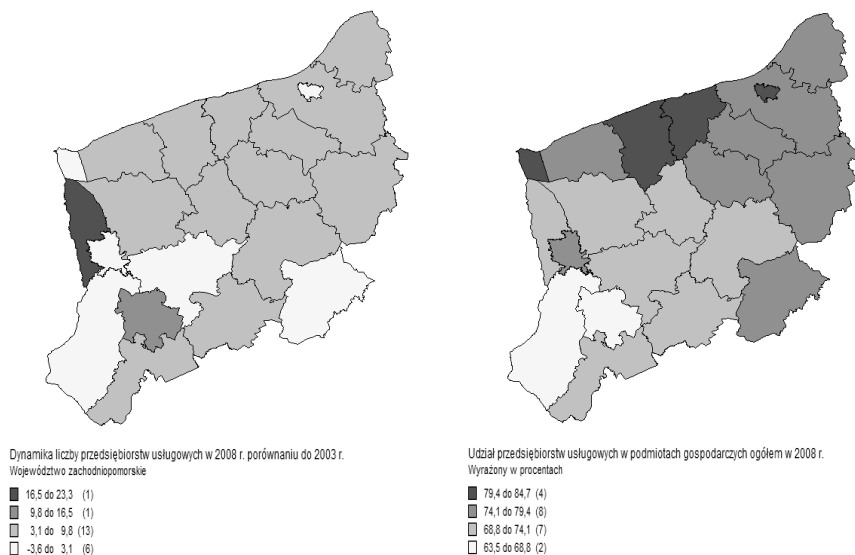
⁴ Por. B. Słomińska, *op.cit.*

⁵ Przy średniej krajowej 4,4%.

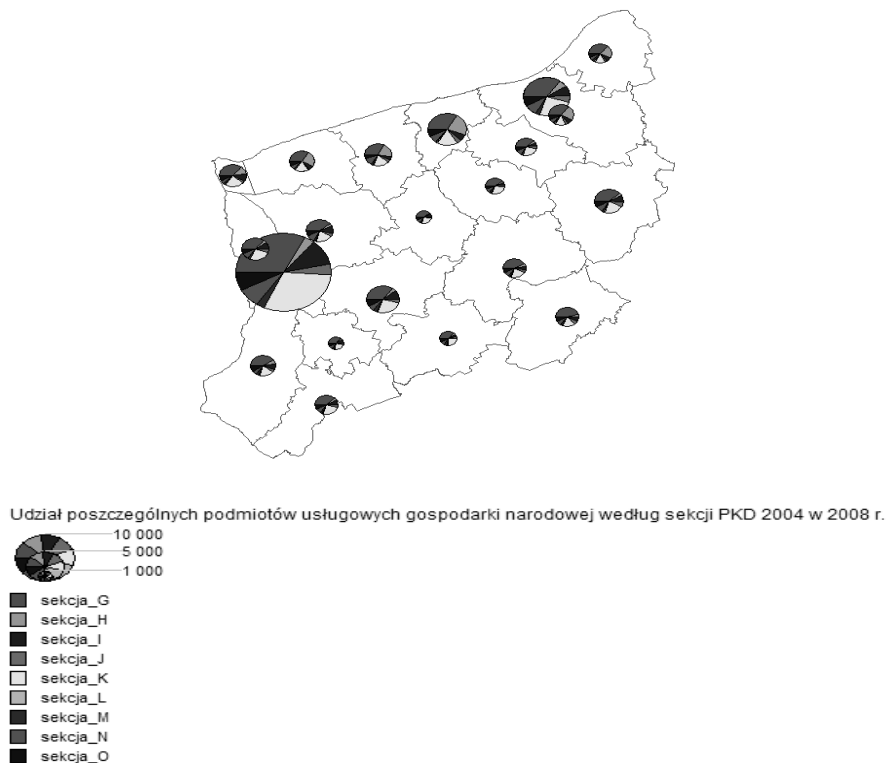
Rys. 1. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych sektorach gospodarki w latach 2003–2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Regionalnych GUS.

Rys. 2. Dynamika liczby przedsiębiorstw usługowych w latach 2003–2008 oraz udział przedsiębiorstw usługowych w 2008 roku

Źródło: jak pod rys. 1.

Rys. 3. Udział poszczególnych podmiotów usługowych w 2008 roku
PKD 2004: sekcje: G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego; H – hotele i restauracje; I – transport, gospodarka magazynowa i łączność; J – pośrednictwo finansowe; K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne; M – edukacja; N – ochrona zdrowia i pomoc społeczna; O – działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała.

Źródło: jak pod rys. 1.

Liczba podmiotów nowo powstałych w tymże roku wynosiła 12,8 tys., a liczba zlikwidowanych – na poziomie 11,5 tys., co sugeruje wyraźną tendencję wzrostową liczby podmiotów usługowych, biorąc pod uwagę analizowany rok 2008⁶.

⁶ Dane pochodzą z BDR.

Zarówno w roku 2003, jak i 2008 największą liczbę podmiotów sektora usługowego (ponad 10 tys.) odnotowano w powiatach: m. Szczecin (ponad 50 tys.), m. Koszalin, powiat kołobrzeski. Najmniejszą (poniżej 2,5 tys.) w powiatach: łobeskim (2 tys.), pyrzyckim, choszczeńskim. Zdecydowana większość powiatów liczy od 4 tys. do 6 tys. podmiotów usługowych.

Analizując dynamikę przedsiębiorstw usługowych w województwie zachodniopomorskim w 2008 roku w porównaniu z 2003 (przyrost względny, wyrażony w procentach) obserwujemy wyraźną dominację powiatu polickiego (przyrost przedsiębiorstw usługowych aż o 23,3% w 2008 roku w porównaniu z 2003), a także pyrzyckiego (14% w 2008 r. w porównaniu z 2003). Powiaty, których dynamika jest niższa niż 3%, to: m. Koszalin (2,7%), stargardzki (2,6%), m. Świnoujście (2%), gryfiński (0,2%), m. Szczecin (0%), wałecki (jako jedyny powiat z ujemną dynamiką na poziomie -3,6%). Aż w 13 powiatach poziom wskaźnika dynamiki wynosi od 3,1% do 9,8%.

Biorąc pod uwagę udział podmiotów usługowych w podmiotach gospodarczych ogółem w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2008 roku, warto zwrócić uwagę na obecność podobnej tendencji, jaka miała miejsce przy analizie województw Polski, a mianowicie wyjątkowo wysoki udział sektora usług w całości działalności gospodarczej. We wszystkich województwach ów wskaźnik przekraczał 70%. Najwyższy udział sektora usług w działalności ogółem (powyżej 79%) występuje w powiatach: m. Świnoujście (84,7%), kołobrzeskim (82,5%), m. Koszalin (81,9%), gryfickim (81,4%). Powiatami o najniższym udziale działalności usługowej są: pyrzycki (63,5%) i gryfiński (66%). W pozostałych 15 powiatach wskaźnik ten waha się w granicach około 70–79%.

Tabela 1

Udział poszczególnych sekcji usługowych PKD 2004 w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2008 roku [%]

Powiat	Sekcja G	Sekcja H	Sekcja I	Sekcja J	Sekcja K	Sekcja L	Sekcja M	Sekcja N	Sekcja O
Białogardzki	37,9	4,6	6,6	4,4	24,9	0,9	3,0	8,7	9,0
Drawski	42,9	4,5	6,3	4,1	20,6	1,2	3,2	8,6	8,7
Kołobrzeski	33,4	22,6	6,6	3,4	16,8	0,5	1,8	7,0	7,9

cd. tabeli 1. Udział poszczególnych sekcji usługowych PKD 2004

Powiat	Sekcja G	Sekcja H	Sekcja I	Sekcja J	Sekcja K	Sekcja L	Sekcja M	Sekcja N	Sekcja O
Koszaliński	36,0	22,0	7,7	4,0	12,5	0,8	2,6	6,2	8,4
Sławieński	37,5	20,8	6,8	2,8	13,7	1,5	3,4	5,6	8,0
Szczecinecki	38,6	4,3	8,7	6,4	20,9	0,7	2,9	8,5	9,0
Świdwiński	40,4	3,7	5,0	4,5	25,5	1,3	3,3	8,3	8,1
Wałecki	46,2	4,3	7,3	5,4	16,9	0,9	3,4	6,2	9,3
Koszalin	35,1	5,9	8,3	6,0	24,0	0,3	2,7	8,9	8,9
Choszczeński	37,0	3,9	6,0	3,9	23,6	2,4	4,1	7,9	11,2
Gryficki	32,6	20,3	5,2	3,4	18,2	0,9	2,5	10,2	6,7
Myśliborski	38,4	4,3	8,5	3,9	23,9	1,0	3,2	8,2	8,7
Pyrzycki	37,0	3,7	9,6	4,3	21,7	2,3	3,5	8,6	9,3
Stargardzki	35,7	3,7	10,2	5,1	24,8	0,8	3,6	7,0	9,1
Łobeski	39,6	3,2	7,0	4,0	24,8	1,4	2,6	8,0	9,3
Szczecin	32,8	3,4	10,6	4,5	30,2	0,2	2,7	7,7	8,0
Goleniowski	39,6	3,9	10,8	4,4	19,3	0,7	3,1	9,0	9,2
Gryfiński	42,2	5,1	9,8	3,6	18,0	1,4	2,8	5,8	11,4
Kamieński	34,2	24,0	6,5	2,4	15,7	1,0	2,0	5,6	8,7
Policki	37,2	3,4	10,0	4,9	24,7	0,4	3,0	8,6	7,9
Świnoujście	37,3	10,4	11,3	3,2	21,9	0,3	1,8	5,2	8,6

Źródło: jak pod rys. 1.

Tendencja dotycząca udziału poszczególnych sekcji usługowych w powiatach województwa zachodniopomorskiego kształtuje się podobnie jak w przypadku województw Polski. Wielkości udziałów przypadają w kolejności sekcjom: G (35–48%), K (15–30%), I–N–O (5–11%), H–J (3–8%) i L (0,5–2%).

Tabela 2

Udział poszczególnych powiatów województwa zachodniopomorskiego w kreacji działalności usługowej poszczególnych sekcji PKD 2004 w 2008 roku [%]

Powiat	Sekcja G	Sekcja H	Sekcja I	Sekcja J	Sekcja K	Sekcja L	Sekcja M	Sekcja N	Sekcja O
Białogardzki	2,4	1,3	1,7	2,3	2,4	3,3	2,4	2,6	2,4
Drawski	3,2	1,5	1,9	2,5	2,3	4,8	3,1	3,0	2,7
Kołobrzeski	6,4	20,0	5,2	5,3	4,9	5,6	4,4	6,3	6,4
Koszaliński	3,1	8,7	2,7	2,8	1,6	4,0	2,9	2,5	3,1
Sławiński	2,9	7,4	2,1	1,7	1,6	6,3	3,4	2,0	2,6
Szczecinecki	4,1	2,1	3,8	5,6	3,4	3,9	4,1	4,3	4,1
Świdwiński	2,3	1,0	1,2	2,1	2,2	4,0	2,4	2,2	1,9
Wałecki	3,4	1,5	2,2	3,3	1,9	3,8	3,3	2,2	2,9
Koszalin	9,1	7,0	8,7	12,6	9,4	3,6	9,0	10,7	9,7
Choszczeński	1,7	0,8	1,1	1,5	1,6	6,0	2,4	1,7	2,1
Gryficki	3,5	9,8	2,2	2,9	2,9	5,2	3,4	5,1	3,0
Myśliborski	2,9	1,5	2,6	2,4	2,8	4,2	3,2	2,9	2,8
Pyrzycki	1,5	0,7	1,6	1,4	1,3	5,2	1,8	1,6	1,6
Stargardzki	5,0	2,4	5,8	5,8	5,3	6,6	6,7	4,6	5,4
Łobeski	1,5	0,6	1,1	1,3	1,5	3,1	1,3	1,4	1,5
Szczecin	28,5	13,6	37,2	32,0	39,9	10,5	30,2	31,3	29,3
Goleniowski	3,9	1,7	4,2	3,5	2,9	4,0	3,9	4,1	3,8
Gryfiński	3,8	2,1	3,6	2,7	2,5	7,0	3,3	2,5	4,3
Kamieński	3,1	9,9	2,4	1,7	2,2	4,9	2,3	2,4	3,3
Policki	3,8	1,6	4,1	4,1	3,8	2,5	4,0	4,1	3,4

Źródło: jak pod rys. 1.

Biorąc pod uwagę procentowy udział liczby podmiotów gospodarczych sektora usług, należy stwierdzić, że największe znaczenie mają powiaty: m. Szczecin, m. Koszalin, kołobrzeski i stargardzki, najmniejsze natomiast: pyrzycki, łobeski i choszczeński.

Podsumowanie

Zróżnicowanie przestrzenne sektora usług w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego stawia pytanie przede wszystkim odnośnie do uwarunkowań, które są główną domniemaną przyczyną owych dysproporcji. Zapewne czynnikami ograniczającymi w tym przypadku mogą być: słaba dostępność transportowa, nierozwinięta sieć osadnicza, niski dochód na jednego mieszkańca, niski popyt lokalny i niski poziom innowacyjności gospodarki regionu (spowodowany stosunkowo niskim poziomem prac badawczo-rozwojowych oraz niską dostępnością do wsparcia instytucjonalnego dla przedsiębiorców). W przypadku każdego powiatu powinna zostać podjęta próba przeanalizowania oraz wyeliminowania owych destymulant, tak by proces przestrzennego rozmieszczenia poszczególnych rodzajów usług w całym województwie przebiegał w miarę równomiernie, gdyż jest to główną determinantą zrównoważonego rozwoju lokalnego naszego województwa, w którym sektor usług odgrywa bez wątpienia znaczącą rolę.

**THE SERVICE SECTOR IN WESTPOMERANIAN REGION
IN YEARS 2003–2008****Summary**

The development of service sector in Westpomeranian Region plays a major role in the local economy of the region, mainly taking into consideration the gross value added or employment in the sector. The purpose of the article is an attempt to analyze the spatial distribution of the service sector in Westpomeranian Region.

Translated by Małgorzata Smolska